

Bochtig look is een sierplant, die ruim veertig jaar geleden in Heemstede voor het eerst verwilderd werd gevonden. De plant wordt steeds vaker aangetroffen, aan de binnenduinrand en in landgoedbossen.

Bochtig look (*Allium zebdanense*) in Wassenaar

Begin mei 1995 zag ik in Wassenaar aan de andere kant van een brede sloot een opmerkelijke rand van witbloeiende planten. De afstand was te groot om ze met zekerheid te kunnen determineren, ook met de kijker lukte dat niet. De planten deden me aan een van de verwilderde soorten van het geslacht look (*Allium*) denken en wel aan driekantig look (*A. triquetrum*) of bochtig look (*A. zebdanense*). Maar om dat met zekerheid te kunnen vaststellen, moest ik de plant in handen zien te krijgen: bochtig look heeft namelijk een rolronde stengel, die van driekantig look is - de naam zegt het al - scherp driekantig. Helaas, het water was veel te diep en ik kon niet bedenken hoe ik de planten van dichterbij kon bekijken.

Op 15 april 2003 nam ik in Wassenaar deel aan een paddenstoelenexcursie naar het voor publiek gesloten landgoed Terveken (km.hok 30.36.42). Het (te) droge voorjaar leverde weinig paddenstoelen op en allengs schoof de belangstelling iets omhoog: van de lagere naar de hogere planten. En ziedaar, we waren aan de andere kant van de brede sloot en vonden daar een begroeiing van look, dé look van acht jaar geleden.

De rolronde stengel toonde onmiskenbaar aan dat het bochtig look was, een sierplant, die voor het eerst verwilderd werd gevonden in 1961 langs het Manpad te Heemstede (VAN OOSTSTROOM & REICHELGT, 1962) en een jaar later op het landgoed Mildenburg op Voorne (VAN OOSTSTROOM & REICHELGT, 1963). In recente tijd is de plant ook in landgoedbossen buiten de binnenduinrand verwilderd aangetroffen, namelijk nabij de Utrechtse Vecht en bij Zwolle (WEEDA et al., 1991).

De soort komt oorspronkelijk voor in Libanon, Armenië en Syrië en heeft aan dit laatste land zijn wetenschappelijke naam te danken: *Allium zebdanense* (van Zebdani bij Damascus).

Bochtig look is een tot zestig centimeter hoge plant met een circa één centimeter grote bol en een rolronde, enigszins bochtige stengel met alleen aan de voet lijnvormige, tot een halve centimeter brede lichtgroene bladeren. De bloeiwijze heeft geen broedbolletjes, zoals onder meer bij de algemene kraailook, en telt vijf tot vijftien hangende, zuiverwitte, klokvormige bloemen. De plant is weinig fotogeniek, maar Rein Westra heeft haar voortreffelijk afgebeeld in de *Nederlandse Oecologische Flora*, deel 4 (WEEDA et al., 1991, p. 296).

Wat de oecologie betreft, de nieuwe vindplaats op Terveken - die daar overigens zeker al tien jaar geleden moet zijn ontstaan - voldoet volledig aan de groeiplaatsbeschrijving in deze Flora: 'aan beschaduwde waterkanten (op Terveken onder Elzen, J.M.) aan de binnenduinrand'.

Jaap Mennema is oud-medewerker van het Rijksherbarium te Leiden, thans Herbarium Nederland vestiging Leiden. Dit artikel stond eerder in De Ratelaar, een gezamenlijke uitgave van KNNV, AVN en IVN Den Haag.

Literatuur

OOSTSTROOM, S.J. VAN & TH.J. REICHELGT (1962). Aanwinsten voor de Nederlandse adventief flora, 3. *Gorteria* 1 (6): 49-53.
OOSTSTROOM, S.J. VAN & TH.J. REICHELGT (1963). Korte mededelingen. *Gorteria* 1 (10): 120.
WEEDA, E.J., R. WESTRA, CH. WESTRA & T. WESTRA (1991). *Nederlandse Oecologische Flora* 4. Amsterdam.

Bochtig look

AQUAREL: REIN WESTRA
(OVERGENOMEN UIT DE NEDERLANDSE
OECOLOGISCHE FLORA)